

Pensioenblad voor cabinepersoneel van KLM / KLC

FOCUS

JAARGANG 16 | DECEMBER 2019

CABINE PENSIOENPLEIN 2019

NEGEN VRAGEN & ANTWOORDEN
OVER PENSIOEN

VIJF NAP NEED-TO-KNOWS

Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel

Inhoud

- 04 KORT
- 06 FINANCIËLE POSITIE
Hoe staat uw pensioenfonds ervoor?
- 08 NIEUWE BESTUURSLEDEN
STELLEN ZICH VOOR
Marguerite Moquette & Selma Smit
- 14 NEGEN VRAGEN ÉN ANTWOORDEN OVER
HOE PENSIOEN WERKT
- 18 CABINE PENSIOENPLEIN 2019
1000ste pensioenplaatje gemaakt
- 22 NETTO AANVULLENDE
PENSIOENREGELING
Vijf need-to-knows over de NAP

HOE BOUWT U PENSIOEN OP?

- pag. 07 Isolde van Lint
- pag. 13 Nadine Neijssen
- pag. 17 Susanne de Waal

BESTUUR PENSIOENFONDS KLM-CABINEPERSONEEL

*Paul Loven (onafhankelijk voorzitter en niet-uitvoerend bestuurder); Paul Jansen; Theo Wentink; Kees Porskamp; Marguerite Moquette; Selma Smit; Mark-Jan Boes; Peter Dorrestijn; Stefan Geerlings; Jaap-Willem Verweij.
E-mailadres: bestuur@klmcabinefonds.nl*

Spannend

Spannend is misschien geen goede titel voor een onderwerp dat zo belangrijk en serieus is. Maar misschien trekt het zo wat meer aandacht. Op het moment van schrijven is het november. Voor heel veel mensen gaat het er om spannen of hun pensioen wel of niet zal worden gekort en met hoeveel.

De discussie over wel of niet korten loopt deze weken hoog op. Iedereen bemoeit zich er mee en de politieke druk is enorm hoog opgelopen. Minister Koolmees heeft aangekondigd dat hij op 20 november gaat vertellen of, en zo ja, wat hij gaat doen om kortingen te voorkomen.

Hoe heeft het zo ver kunnen komen? Veel mensen zeggen dat het de schuld is van de lage rente. Omdat pensioenfondsen met die lage rente moeten rekenen, staan ze er op papier slecht voor. Maar uitgedrukt in geld zijn ze vrijwel allemaal rijker dan ooit.

met verstand

Ik vind het te gemakkelijk om de lage rente of meneer Draghi de schuld te geven. Ik pleit de Europese Centrale Bank niet vrij, maar het gaat er mij om hoe we op die lage rente reageren. In de landen om ons heen zien we iets heel anders. In Nederland hebben we 10 jaar geleden gekozen voor een

bepaalde methode om de financiële positie van pensioenfondsen te beoordelen. Dat is het financiële toetsingskader. Je zou kunnen zeggen dat het een economisch model is, een navigatie-instrument of zo u wilt een kompas.

Wat het ook is, al deze instrumenten kennen in de praktijk beperkingen. Als de omstandigheden veranderen kan een model niet meer toepasbaar zijn. De navigatie in de auto kan aangeven dat je rechtdoor moet rijden. Maar als de weg is afgesloten, moet je wel je verstand gebruiken.

Het instrument dat pensioenfondsen gebruiken is in een andere tijd ontworpen. In die tijd dacht niemand dat de rente wel eens nul of negatief kon worden. Het instrument is niet voor dergelijke omstandigheden ontworpen.

Mijn advies aan de minister is dus: Gebruik je verstand en ga niet af op een instrument dat niet werkt. Op het moment dat u dit leest, weet u of de minister dit advies heeft gevolgd.

Toine van der Stee
directeur Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

DIGITAAL NIEUWS

Nieuwe website: persoonlijke en algemene informatie op één plek

Hebt u onze nieuwe website al gezien? Een nieuwe, frisse vormgeving, simpelere navigatie, kortere teksten, meer beeld en animatievideo's maken de website een stuk toegankelijker. De algemene informatie hebben wij samengevoegd met **MijnKLMPensioen**. Zo kunt u makkelijker schakelen tussen uw persoonlijke informatie en de informatie over de regeling of het fonds. En u kunt nu direct zelf enkele pensioenzaken regelen, zoals het uploaden van documenten of het wijzigen van uw rekeningnummer. Wij zoeken nog mensen die willen meewerken aan een onderzoek naar de gebruiksvriendelijkheid van de website. Interesse? Meld u dan aan via communicatie@blueskygroup.nl.

Animatievideo's: complexe zaken eenvoudig uitgelegd

Op de nieuwe website vindt u video's waarin wij complexe pensioenonderwerpen eenvoudig uitleggen aan de hand van animatie. Bijvoorbeeld wat u moet regelen voor uw pensioen als u gaat scheiden of hoe u uw pensioenopbouw kunt aanvullen na een periode van non-activiteit. Deze video's vindt u onder andere onder: www.klmcabinefonds.nl/pensioenregeling/uw-situatie-verandert.

Minder snelle stijging AOW-leeftijd verwerkt in **MijnKLMPensioen**

In het pensioenakkoord is afgesproken dat de AOW-leeftijd de komende jaren minder hard stijgt. Vanaf 1 januari 2020 stijgt de AOW-leeftijd stapsgewijs naar 67 jaar in 2024. De nieuwe AOW-leeftijd is verwerkt in **MijnKLMPensioen**.

Pensioen ex-partner zichtbaar in **MijnKLMPensioen**

U kunt voortaan in **MijnKLMPensioen** zien welk deel van uw pensioen gereserveerd is voor uw ex-partner. Dus bent u gescheiden en hebt u afspraken gemaakt over de verdeling van uw pensioen met uw ex-partner? In **MijnKLMPensioen** onder Mijn pensioen ziet u het pensioendeel van uw ex-partner bij 'Verevend OP/OBP'. Dit staat voor 'Verevend ouderdomspensioen' en 'Verevend overbruggingspensioen'.

PENSIOENREGELING

Nieuwe NAP-tarieven per 1 januari 2020

Met uw NAP-premie kopen wij een levenslang netto ouderdomspensioen voor u in. Het tarief waarmee wij dit ouderdomspensioen inkopen verandert per 1 januari 2020. De nieuwe tarieven vindt u in de bijlage van het NAP-reglement via www.klmcabinefonds.nl/documenten. Daar vindt u ook de nieuwe NAP afkooptarieven. Dit zijn de tarieven waartegen u uw NAP-aanspraken kunt afkopen vanaf 1 januari 2020.

ONZE DIENSTVERLENING

Hoe kunnen wij u beter helpen?

Afgelopen maanden hebben wij u en uw collega's gevraagd naar jullie ervaringen met het pensioenfonds. Bijvoorbeeld over het regelen van uw pensioen bij uw scheiding, als u nieuw in dienst bent of bijna met pensioen gaat. Zijn onze brieven duidelijk? Helpen wij u goed aan de telefoon? Vond u de juiste informatie op onze website of **MijnKLMPensioen**? Zo proberen wij te achterhalen waar wij onze dienstverlening kunnen verbeteren. In 2020 gaan wij aan de slag met alle verbeteringen. Wilt u iets kwijt over uw ervaring met onze dienstverlening? Stuur dan een e-mail naar communicatie@blueskygroup.nl.

ONTVANGT U AL PENSIOEN?

Jaaropgaaf en de pensioenspecificatie

Hebt u in 2019 een pensioenuitkering ontvangen? Eind januari ontvangt u uw jaaropgaaf 2019. Hierop ziet u onder andere hoeveel pensioen u in 2019 van ons hebt ontvangen en hoeveel belasting en premies zijn afgedragen. U hebt uw jaaropgaaf nodig voor uw belastingaangifte. U ontvangt ook meteen uw pensioenspecificatie van januari 2020. Hierop staat hoeveel pensioen u maandelijks in 2020 gaat ontvangen. U vindt uw jaaropgaaf en maandelijks pensioenspecificaties in **MijnKLMPensioen** onder Mijn documenten.

Woont u in het buitenland?

Ieder jaar controleren wij uw gegevens en in leven zijn om het recht op het pensioen dat u ontvangt vast te stellen. Bij overlijden ontvangen wij namelijk geen bericht van buitenlandse instanties. De controle gebeurt automatisch via de **Registratie Niet Ingezetenen (RNI)**. Maar soms zijn de gegevens van de RNI niet voldoende. Dan sturen wij in oktober een formulier 'Bewijs van in leven zijn'. Hebt u dit formulier ontvangen? **Zorg dan dat wij het uiterlijk 31 december terug hebben.** U kunt dit formulier uploaden in **MijnKLMPensioen**. Meer informatie vindt u op www.klmcabinefonds.nl/pensioen-ontvangen/naar-het-buitenland-tijdens-uw-pensioen.

Bijna met pensioen? Bezoek een Pensioen In Zichtdag

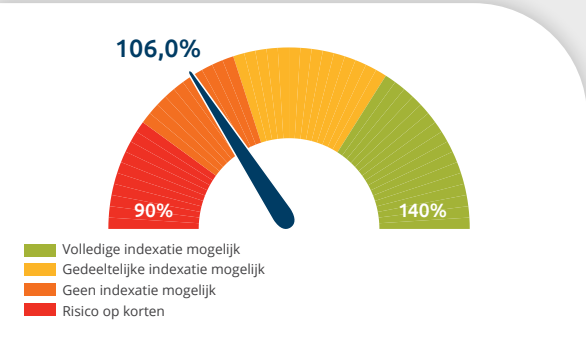
Gaat u binnen één of twee jaar met pensioen? Bezoek dan een **Pensioen In Zichtdag**. In 2020 zijn er drie bijeenkomsten: **13 maart, 12 juni en 1 oktober**. Op www.klmcabinefonds.nl/pensioenregeling/pensioen-zichtdagen vindt u meer informatie over de Pensioen In Zichtdagen.

Hoe staat uw pensioenfonds ervoor?

Dit zijn de drie belangrijkste ontwikkelingen in het tweede half jaar van 2019:

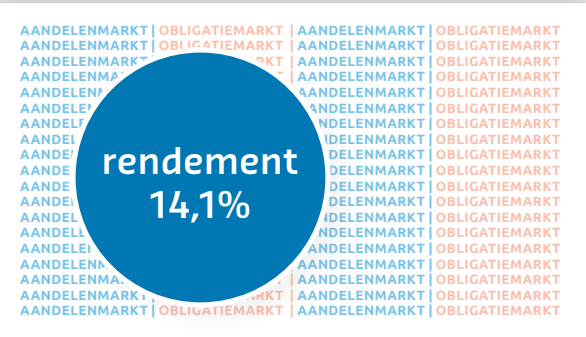
DE BELEIDSDEKKINGSGRAAD IS 106,0% PER EIND OKTOBER 2019

Onze financiële positie is niet goed genoeg. De beleidsdekkingsgraad is eind oktober 106,0%. Wij streven naar een beleidsdekkingsgraad boven de 124,1% vereiste dekkingsgraad. Omdat wij een tekort hebben, geldt voor ons een herstelplan. Eind maart 2019 heeft het pensioenfonds een nieuw herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. In het eerste kwartaal van 2020 wordt dit herstelplan geactualiseerd op basis van de financiële positie aan het einde van het jaar 2019.

POSITIEF RENDEMENT 2019

Het rendement tot en met oktober is 14,1%. Aandelen stegen door een verbeterd sentiment dankzij beter dan verwachte bedrijfscijfers, uitstel van Brexit en constructieve gesprekken tussen de Verenigde Staten en China in het handelsconflict. Hoewel in mindere mate, profiteerden aandelen ook van het vooruitzicht op extra stimulerende maatregelen van de belangrijkste centrale banken, de Fed en ECB.

GEEN VERHOGING VAN UW PENSIOEN IN 2020

In 2020 kunnen wij uw pensioen niet verhogen. Het risico om uw pensioen volgend jaar te moeten korten is afgenomen, maar nog steeds aanwezig. Het risico is kleiner geworden omdat het bestuur begin oktober besloten heeft het risico op een nog lagere dekkingsgraad voor de korte termijn in te perken. De kans dat wij uw pensioen de komende vijf jaar (volledig) kunnen verhogen is klein. De kans op korten is aanwezig.

‘Collect moments, not things’

Isolde van Lint | Eenbander (46 jaar)
KLC 2001-2007 | KLM 2007-heden

‘Na mijn scheiding, drie jaar geleden, heb ik nog eens goed gekeken naar mijn pensioenopbouw. Mijn huis is onze veilige haven, maar tegen de tijd dat mijn kinderen* het huis uit zijn, ga ik kleiner wonen. Dan heb ik minder vaste lasten. Ik heb verder geen dure pensioendromen. Door mijn werk als CA kom ik al op de prachtigste plekken ter wereld. Voor mij geldt vooral: nu leven, nu genieten. Mijn motto is ‘collect moments, not things’. Ik bouw aan mijn pensioen via KLM en ik spaar. Niet superveel, € 100,- per maand. Die spaarpot blijft de komende vijftien jaar dicht. Toen ik nog bij KLC werkte, stond ik eigenlijk niet stil bij mijn pensioen. Dat veranderde op het moment dat ik ging samenwonen en een huis kocht. Ik ben meer naar de lange(re) termijn gaan kijken, inclusief mijn pensioen. Ook al is dat nog erg ver weg. Het is toch verstandig dat te doen, los van je leeftijd en levensfase. Als je de mogelijkheid hebt om wat extra te sparen, dan heb je daar later profijt van.’

* Isolde heeft drie kinderen waarvan er één niet op de foto staat.

Selma Smit | Marguerite Moquette

‘Wat ons bindt, is dat we het allemaal voor de deelnemers doen’

In oktober was het zover: het nieuwe bestuur is aan de slag gegaan. Twee nieuwe bestuursleden stellen zich nu in deze Focus voor: **purser Marguerite Moquette is al ruim 24 jaar cabinelid, veel ‘blauwer’ kan het niet. Selma Smit komt van buiten, ze is professioneel pensioenfondsbestuurder.** Juist die combinatie van interne en externe expertise maakt het nieuwe bestuur toekomstbestendig.

‘Het gevoel is goed dit gaat werken!’

Wat is de belangrijkste verandering?

Selma: ‘Dat er in het nieuwe bestuur drie mensen van buiten verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken. De ‘blauwe’ bestuurders zijn zoals dat heet niet-uitvoerend, zij bewaken de grote lijnen.’

Marguerite: ‘Als niet-uitvoerend bestuurder heb je - naast je taak in het algemeen bestuur - de taak als toezichhouder. Dat is nog best ingewikkeld omdat we allemaal in het algemeen bestuur plaatsnemen.’

Is dat wennen?

Marguerite: ‘Cabinepersoneel steekt zelf graag de handen uit de mouwen. Ik kan me voorstellen dat het voor bestuursleden die er al waren een beetje wennen is om iets meer afstand te nemen. Ik zat zelf al in het Verantwoordingsorgaan, maar ik ben nieuw als niet-

uitvoerend bestuurder. Het is vooral een kwestie van goede werkafspraken en goede communicatie tussen alle bestuursleden. En wat ons bindt, is dat we het allemaal voor de deelnemers doen, uitvoerend en niet-uitvoerend. We bepalen ook als voltallig bestuur de strategie en het beleid.’

Selma: ‘Als uitvoerend bestuurders moeten we zorgen dat de niet-uitvoerende bestuurders voldoende aangesloten zijn, dat ze vertrouwen hebben en zich daar comfortabel bij voelen.’

Wat breng je mee als bestuurder van buiten?

Selma: ‘Ik ben natuurlijk nog lang niet zo blauw als de niet-uitvoerende bestuurders uit de eigen geledingen van KLM. Maar ik breng mijn kennis en mijn ervaring van andere fondsen mee, ik roer ook in andere keukens in de pannen.’

‘Het is belangrijk dat er een gezonde balans is tussen interne en externe kennis en ervaring’
Marguerite Moquette

‘Het is belangrijk dat je met je pootjes in de klei hebt gestaan’ *Selma Smit*

Hoe hebben jullie de voorbereiding aangepakt?

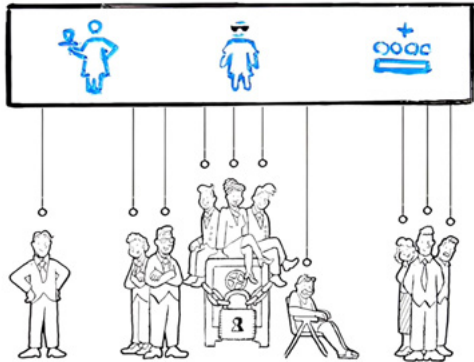
Marguerite: ‘We hebben onder meer een workshop gedaan. Teamvorming stond daar centraal en ik heb er een heel positief gevoel aan overgehouden. We gaan er met z’n allen voor. Ik ben er echt van overtuigd dat dit gaat werken. We hebben goede afspraken met elkaar gemaakt over hoe we het gaan doen en hoe we die verschillende rollen gaan invullen. We moeten ons pensioenfondsbestuur toekomstbestendig maken. Het vorige bestuur heeft daarom voor dit model gekozen. Het is belangrijk dat er een gezonde balans is tussen interne en externe kennis en ervaring.’

Selma: ‘Uitvoerende bestuurders en niet-uitvoerende bestuurders hebben verschillende rollen, maar we moeten het in de eerste plaats met elkaar doen, dus ik ben allereerst op zoek naar de verbinding. Dat is een geleidelijk proces, we moeten het zorgvuldig aanpakken. Ik ben actief in verschillende pensioenfondsbesturen, in verschillende rollen, ook als toezichthouder. Daarom kan ik mij verplaatsen in de rol van de andere bestuurders. Het is belangrijk dat je met je pootjes in de klei hebt gestaan.’

Wat wil je als externe uitvoerende bestuurder bereiken?

Selma: ‘Als bestuur beheren we het geld van mensen die bij KLM werken of hebben gewerkt. En dan kunnen we niet zonder het vertrouwen van al die mensen. Daar doe ik mijn uiterste best voor, ik zou het mooi vinden als deelnemers op een gegeven moment het gevoel hebben dat ik één van hen ben.’

Marguerite: ‘De uitvoerende bestuurders spannen zich echt in om de doelgroep goed te leren kennen en ook een beetje blauw te worden. Ze zijn bijvoorbeeld bij het jaarlijkse event Cabine Pensioenplein geweest en hebben daar veel met deelnemers gepraat.’

NIEUW BESTUURSMODEL: ZO ZIT HET

Het Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel werkt sinds oktober met een ander bestuursmodel. Belangrijkste kenmerk is dat drie externe bestuurders verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken: **Selma Smit, Mark-Jan Boes en Peter Dorrestijn**. Zij zijn de uitvoerende bestuurders. Daarnaast zijn er de niet-uitvoerende bestuurders die de grote lijnen bewaken. Dat zijn **Marguerite Moquette, Kees Porskamp, Stefan Geerlings** (namens de werknemers), **Paul Jansen en Jaap-Willem Verweij** (namens werkgever) en **Theo Wentink** (namens pensioengerechtigden). **Paul Loven** is onafhankelijk voorzitter en niet-uitvoerend bestuurder.

Op www.klmcabinefonds.nl/pensioenfonds/over-ons leest u meer over het nieuwe bestuursmodel.

Wat zijn de eerste ervaringen?

Marguerite: 'We zijn nog maar kort geleden met het nieuwe bestuursmodel begonnen. We hebben nog maar twee bestuursvergaderingen achter de rug. We staan dus aan het begin van een reis, de samenwerking zal gaandeweg vorm krijgen.'

Selma: 'Een ondernemingspensioenfonds heeft een eigen cultuur van de onderneming, noem het de normen en waarden. Mijn beeld tot nu toe: er gaat gewoon heel veel goed. Er is een sterke drive, ik ervaar een enorme trots en saamhorigheid en dat is natuurlijk geweldig, dat moet je koesteren. Dus laten we vooral dat goede behouden en vervolgens kijken wat er nog te verbeteren valt.'

Marguerite: 'Ik ben ervan overtuigd dat we die reis samen op een goede manier gaan maken, in het belang van de deelnemers.'

Bestuursleden dragen bestuursstokje over

Gepensioneerd collega Eugène van Halder bezette namens de Vereniging van Oud-Cabinepersoneel van de KLM (VOC) de (eerste en enige) bestuurszetel van de pensioengerechtigden sinds 1 januari 2013. Hij begon zijn pensioenbestuurslidmaatschap al in 1993 en heeft zich als bestuurslid en als vicevoorzitter meer dan 25 jaar voor de collega's ingezet, zowel op collectieve als op individuele schaal. Eugène draagt zijn bestuursstokje over aan gepensioneerd collega Theo Wentink. 'Ik heb er alle vertrouwen in dat mijn opvolger vanuit de pensioengerechtigden zich in de nieuwe omgeving optimaal kan ontplooiën.'

'Ik heb er alle vertrouwen in dat mijn opvolger vanuit de pensioengerechtigden zich in de nieuwe omgeving optimaal kan ontplooiën.'

Paulette van den Berk: 'Na 26 jaar als (plaatsvervangend) bestuurslid van de Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel mag ik het stokje overdragen aan het 'nieuwe' bestuur. Het waren mooie en leerzame jaren waarin ik, namens de VNC, onder andere heb kunnen bijdragen aan heldere communicatie naar mijn (ex-)collega's. Er staat nu een toekomstbestendige Cabine-pensioenregeling en een breed gedragen, deskundig bestuur, waarin ik alle vertrouwen heb. Dat maakt het afscheid nemen iets gemakkelijker!'

'Er staat nu een toekomstbestendige Cabine-pensioenregeling en een breed gedragen, deskundig bestuur, waarin ik alle vertrouwen heb.'

'Ik vind dat pensioen mijn eigen verantwoordelijkheid is'

Nadine Neijssen | Eenbander (38 jaar)
10 jaar bij KLM

'Ik ben goed op de hoogte van het pensioen dat ik nu opbouw. Ik vind dat mijn pensioen ook mijn eigen verantwoordelijkheid is. De AOW-leeftijd gaat verder omhoog en misschien wordt de AOW in de toekomst wel versoerd. Als ik met pensioen ben, wil ik graag dezelfde levensstandaard houden en dus ongeveer hetzelfde netto-inkomen hebben als nu. Nu ben ik nog jong genoeg om daar ook invloed op te hebben. Zo houd ik na mijn pensionering geld over voor leuke dingen, zoals mooie reizen blijven maken, lekker uit eten gaan en gezellige dingen ondernemen met familie en vrienden. Ik bouw mijn inkomen voor later voornamelijk op via KLM. Ik spaar extra pensioen via de Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP). Ik leg 4% in, misschien dat ik in de toekomst nog meer inleg. Ik heb geen andere extra spaarpotjes voor later, maar ik wilde voor mijn veertigste graag een huis kopen. Dat doel heb ik bereikt. Nu bouw ik vermogen op en heb ik later minder vaste lasten als het huis is afbetaald.'

Negen vragen én antwoorden over hoe pensioen werkt

Pensioen is continu in het nieuws. U leest of hoort bijna dagelijks dat 'ons pensioenstelsel het beste van de wereld is', maar tegelijkertijd dreigen de grotere pensioenfondsen de pensioenen te moeten verlagen. Hoe zit het nu precies met uw pensioen?

1 Hoe bouwt u pensioen op?

Via uw werkgever KLM doet u mee aan de pensioenregeling en bouwt u pensioen op. Daarvoor betaalt u samen met uw werkgever premie. Door te beleggen proberen wij elke ingelegde euro premie voldoende te laten aangroeien om u een goed pensioen te kunnen uitkeren. En als het kan laten wij uw pensioen meegroeien met de stijging van de prijzen/KLM-loonrondes.

2 Wat doet het pensioenfonds met uw pensioengeld?

Het pensioenfonds belegt het ingelegde pensioengeld in aandelen, obligaties (onder andere staatsleningen) en vastgoed. De premies en de opbrengsten van de beleggingen vormen samen het vermogen. Wij spreiden daarbij de risico's, dekken sommige risico's af en kijken naar de lange termijn om een stabiel rendement te behalen. Het pensioenfonds had eind oktober € 3,65 miljard in kas. In de video 'Hoe zorgen wij voor een goed pensioen' leggen wij in een paar minuten uit hoe pensioen werkt en wat de risico's zijn. Benieuwd naar de video? Ga dan naar www.klmcabinefonds.nl/pensioenfonds/beleggen-voor-uw-pensioen.

3 Wat zijn de verplichtingen van het pensioenfonds?

De verplichtingen zijn de optelsom van alle pensioenen die het pensioenfonds nu en in de toekomst moet betalen. Eind oktober waren die verplichtingen in totaal € 3,61 miljard. Die toekomst is vaak tientallen jaren verwijderd: neem een deelnemer van 25 jaar die over 35 jaar met pensioen gaat en overlijdt op 90-jarige leeftijd. Hij of zij ontvangt 30 jaar lang pensioen en het pensioenfonds moet ervoor zorgen dat daarvoor voldoende geld beschikbaar is.

4 Wat is de dekkinggraad?

De dekkinggraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen en de verplichtingen, het is de thermometer voor de financiële gezondheid van het pensioenfonds. Als het pensioenfonds precies genoeg geld heeft om alle pensioenen te betalen, dan is de dekkinggraad 100%. Maar het pensioenfonds moet ook buffers hebben voor mindere tijden en wil extra vermogen hebben om pensioenen te laten meegroeien met de stijging van de prijzen.

Er zijn twee dekkinggraden.

• **De beleidsdekkinggraad** is het gemiddelde van de dekkinggraden van de laatste twaalf maanden. Als de beleidsdekkinggraad vijf jaar lang onder de 104% staat, moet het pensioenfonds ingrijpen en de pensioenen verlagen (korten). En pas bij een beleidsdekkinggraad van 123,3% mag het bestuur besluiten om de pensioenen volledig aan te passen aan de stijging van de prijzen.

• **De actuele maandelijkse dekkinggraad** wordt naast de beleidsdekkinggraad gebruikt. Deze actuele dekkinggraad laat soms grote verschillen per maand zien en is daarom niet zo handig voor het nemen van ingrijpende beslissingen. De actuele dekkinggraad kan wel een noodsignaal geven. Als de actuele dekkinggraad eind december minder dan 93% is, dan moet het pensioenfonds ingrijpen en misschien de pensioenen verlagen.

5 Waarom zijn de dekkinggraden zo laag?

Dat heeft vooral te maken met de lage wettelijke rekenrente die pensioenfondsen moeten gebruiken om de verplichtingen te berekenen.

De Nederlandsche Bank (DNB) zegt eigenlijk: neem geen risico, ga ervan uit dat het geld op de bank niet groeit en dat de beleggingen weinig opleveren. Hoe lager die rekenrente, hoe meer het pensioenfonds nu in kas moeten hebben. Simpel gezegd: als u over een jaar iets wilt kopen van € 104,-, dan moet u bij een rente van 4% nu € 100,- hebben. Is de rente nul, dan hebt u nu al € 104,- nodig. Dus hoe lager de rente, hoe hoger de verplichtingen. En als u dat zoals wij over een paar decennia moet berekenen, dan zorgt een kleine renteaanpassing tot zeer grote verschillen.

6 Hoe zeker is mijn pensioen?

Op www.mijnpensioenoverzicht.nl is onder 'Vooruitblik' ook de onzekerheid van pensioen in beeld gebracht. U krijgt een inschatting van uw totale pensioen, inclusief de AOW, bij mee- of tegenvallers. Voor de Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP) kijkt u op MijnKLMPensioen bij Mijn NAP.

7 Hoe verdeelt een pensioenfonds de pijn?

Financiële mee- en tegenvallers moet het pensioenfonds verdelen over alle deelnemers: gepensioneerden, actieve én gewezen deelnemers. Dat is het eerlijkst voor iedereen. Degene die al een pensioen ontvangt, voelt het direct in zijn of haar portemonnee als het pensioen niet meegroeit met de stijging van de prijzen, of als er moet worden gekort. Degene die nog pensioen opbouwt, loopt een achterstand op in de pensioenopbouw en merkt het dus pas later. Het verlagen van de pensioenen is een wettelijk verplichte noodmaatregel die het bestuur alleen neemt als het niet anders kan.

8 Hoe werkt het bij de CDC-regeling?

Het pensioenfonds heeft sinds 1 januari 2016 een CDC-regeling, dat is een regeling met een vaste premie per jaar. Normaal gesproken bouwt u zo per jaar 1,33% (middelloonregeling) of 1,17% (eindloonregeling) van uw pensioengrondslag op. Het is mogelijk dat de premie onvoldoende is voor het vastgestelde opbouwpercentage. Als de totale premie in een jaar onvoldoende is, bouwt u in dat jaar minder pensioen op. Dit heeft dus alleen effect voor de deelnemers die nog pensioen opbouwen. In de video 'vernieuwde Cabine Pensioenregeling' leggen wij uit hoe een CDC-regeling werkt. Benieuwd naar de video? Ga dan naar www.klmcabinefonds.nl/pensioenregeling/pensioen-1-2-3-eindloon/hoe-bouwt-u-pensioen-op-eindloon/eindloon.

9 Waarom regelt de overheid dit niet anders en verhoogt ze de rente niet?

Onze overheid heeft geen invloed op de maatregelen van de Europese Centrale Bank en dus ook niet op de lage rente. De overheid maakt wel wettelijke 'spelregels' voor de pensioenfonds. Door de spelregels aan te passen kan de overheid pensioenfonds meer of minder ruimte geven. Minister Koolmees heeft eind november besloten de spelregels te versoepelen.

'Later op dezelfde voet leven als nu lijkt me niet realistisch'

Susanne de Waal | Eenbander (33 jaar) sinds november 2017 bij KLM

'Na het tekenen van mijn vaste contract ben ik mij gaan verdiepen in de pensioenregeling voor KLM-Cabinepersoneel. Deze regeling bleek financieel een stuk interessanter te zijn dan de regeling waar ik voorheen aan deelnam. Ik heb toen gekozen voor waardeoverdracht. Ik heb mijn opgebouwde pensioen bij mijn vorige werkgever meegenomen naar KLM. Ik hoop later op dezelfde voet te kunnen blijven leven als nu, maar dat lijkt me onrealistisch. Feit blijft dat als je met pensioen gaat, je inkomen lager wordt en je waarschijnlijk een flink gat te overbruggen hebt tot aan je AOW. Door deel te nemen aan de Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP) en extra af te lossen op mijn hypotheek probeer ik dit gat kleiner te maken. Mogelijk dat ik in de toekomst nog ergens anders aanvullend ga sparen voor pensioen, ook om de risico's meer te spreiden. Al moet het wel leuk blijven natuurlijk, ik leef nu en wil nu ook kunnen genieten!'

Op 10, 11 en 12 september bezochten **325 collega's** het jaarlijkse event Cabine Pensioenplein. **Voor het derde jaar op rij gingen bezoekers met iPad, DigiD-inloggegevens én onder begeleiding van onze pensioenmentoren aan de slag met het maken van een persoonlijk pensioenplaatje.** Dit jaar maakte Santi Pordon het duizendste pensioenplaatje en Patty Bruins nummer 1001. Deze mijlpaal vierden we met een taartje.

Cabine Pensioen Plein 2019

Hoe maakt u een persoonlijk pensioenplaatje?

Een persoonlijk pensioenplaatje maakt u door de volgende vragen te beantwoorden:

STAP 1
Hoeveel pensioen krijg ik?

STAP 2
Hoe kan ik dit beïnvloeden?

STAP 3
Hoe zet ik de Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP) in?

STAP 4
Heb ik voldoende of moet ik iets extra's regelen?

Wilt u ook een persoonlijk pensioenplaatje maken? Download dan via www.klmcabinefonds.nl/documenten de invulkaart 'Maak een persoonlijk pensioenplaatje'.

BEZOEKERS AAN HET WOORD

Astrid van der Linden (49) en Jules Spaan (27)

Astrid verzucht: 'Bijna 50... Ik heb heel lang mijn kop in het zand gestoken als het om mijn pensioen ging. Nu is het toch echt tijd om actief inzicht te krijgen. Ik vlieg 50% en heb voor 50% een eigen bedrijf. Ik geef naailes aan kinderen en volwassenen. Daarvoor recycle ik diverse materialen om weer nieuwe producten van te maken. 50% van mijn pensioen moet ik dus wel zelf regelen. Ik had wel eens ingelogd op de planner, maar ik vond het toch wel eng om dingen uit te proberen. Cijfers maken me niet blij. Het is goed om nu aan het handje te worden meegenomen. En het is ook nog eens heel gezellig met de collega's hier.'
Benieuwd wat Astrid maakt? Neem een kijkje op haar site: www.aslin.nl.

Jules is naar het Cabine Pensioenplein gekomen omdat hij er via een PIT-er over hoorde. 'Mijn moeder zit tegen haar pensioenleeftijd en ik wil haar graag helpen. Maar ik weet helemaal niks van pensioen en wat ik erover las, snapte ik niet. Vandaag heb ik veel geleerd. Ik heb nu gezien dat de keuzes die ik maak, zoals deeltijd werken, onbetaald verlof of een andere functie, best veel invloed hebben op mijn pensioen. Het is dus goed om bij zo'n beslissing ook naar je pensioen te kijken.'

Jacqueline Zennemers (55)

Jacqueline: 'Ik heb twee weken geleden voor het eerst goed in de planner gekeken. Ik dacht dat doordat ik deelneem aan de eindloonregeling, dat het gunstig zou zijn om de laatste jaren een hoger percentage te gaan vliegen. Maar in Mijn planner bleek dat het gunstiger is om een paar jaar na mijn 60e door te vliegen in plaats van de laatste jaren bijvoorbeeld 100% te vliegen. Dat was een echte eye-opener. Het was fijn om stap voor stap te worden meegenomen in de mogelijkheden van de planner.'

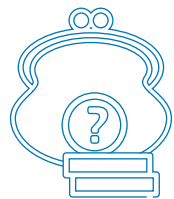
PENSIOENTIPS VAN BEZOEKERS

'Er zijn in de wandelgangen heel veel pensioenverhalen. Maar als je in Mijn planner kijkt, zie je direct wat er van die verhalen voor jou klopt.'

'Ik wil mijn collega's meegeven niet alles te geloven wat er wordt verteld, maar dit dus zelf te checken.'

'Ik raad iedereen aan om te komen. Het is interessant en ook leuk om collega's buiten het vliegen te zien.'

ONZE PENSIOENMENTOREN

Ook dit jaar konden bezoekers met hun persoonlijke vragen terecht bij de pensioenmentoren. Waren vragen nog niet beantwoord tijdens de workshop? Dan was er nog gelegenheid tot het stellen van vragen in de pauzes, de lunch en/of de borrel.

Hebt u ook nog vragen of behoefte aan een persoonlijk gesprek? Wij hebben op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag spreekuren van 10:30 tot 11:30 uur. Bel met Pensioenservice voor een afspraak via 020 42 66 230.

Netto Aanvullende Pensioenregeling

Vijf need-to-knows over de netto aanvullende pensioenregeling

Met de Netto Aanvullende pensioenregeling (NAP) bouwt u extra pensioen op naast het pensioen dat u opbouwt in de eindloon- of middelloon-regeling.

1 | Deelname aan de NAP is vrijwillig

Iedereen die nieuw in dienst komt, wordt standaard aangemeld voor deelname aan de NAP. U kunt uw deelname elk half jaar (per 1 juli of per 1 januari) beëindigen. Na het beëindigen van uw deelname mag u nog één keer opnieuw instappen.

2 | U bepaalt zelf uw inleg

De standaardinleg bij deelname aan de NAP is 2% van uw NAP-grondslag. U mag uw NAP-inleg jaarlijks verhogen tot maximaal uw netto maandsalaris en verlagen tot minimaal 1% van uw NAP-grondslag. U kunt de hoogte van uw inleg jaarlijks wijzigen. Geef de wijziging voor 1 oktober in Mijn NAP in MijnKLMPensioen aan ons door.

3 | U bepaalt zelf hoe u uw NAP laat uitkeren

U kunt uw NAP als u met pensioen gaat op drie manieren laten uitkeren:

- Levenslang een maandelijkse uitkering, tot uw overlijden.
- Tijdelijk een maandelijkse uitkering, tot u AOW gaat ontvangen.
- Of in één keer. Dit noemen wij afkopen.

4 | Laat uw NAP na aan uw erfgenamen

Wilt u uw NAP nalaten aan uw erfgenamen als u overlijdt vóór uw pensioendatum? Regel dit meteen in Mijn NAP. Log in op MijnKLMPensioen en ga naar Mijn NAP. Kijk bij 'Uw keuzes' of Overlijdensdekking op 'Verzekerd' staat. Zo niet, verander dit dan. Doet u dit niet? Dan vervalt uw opgebouwde NAP bij uw overlijden vóór uw pensioendatum aan het pensioenfonds.

5 | NAP is een pensioenproduct

De NAP is een pensioenproduct. Met de premie die u inlegt, koopt u een levenslang netto pensioen in. Omdat de NAP een pensioenproduct is, beweegt het mee met de financiële situatie van het fonds. Gaat het goed met het pensioenfonds, dan kunnen wij de NAP en het basispensioen indexeren. Gaat het minder goed dan moeten wij, als uiterste redmiddel, naast het basispensioen ook de NAP korten.

Wilt u meer informatie over wat u wel en niet krijgt in de NAP? Kijk dan op klmcabinefonds.nl/pensioenregeling/pensioen-opbouwen en kies voor NAP.

116
collega's gaan opnieuw deelnemen aan de NAP

20-34 jaar: 12 collega's
35-49 jaar: 78 collega's
50 jaar en ouder: 26 collega's

819
collega's hebben hun inleg per 1 januari 2020 gewijzigd

2,67%
is de gemiddelde inleg

8211
collega's nemen deel aan de NAP

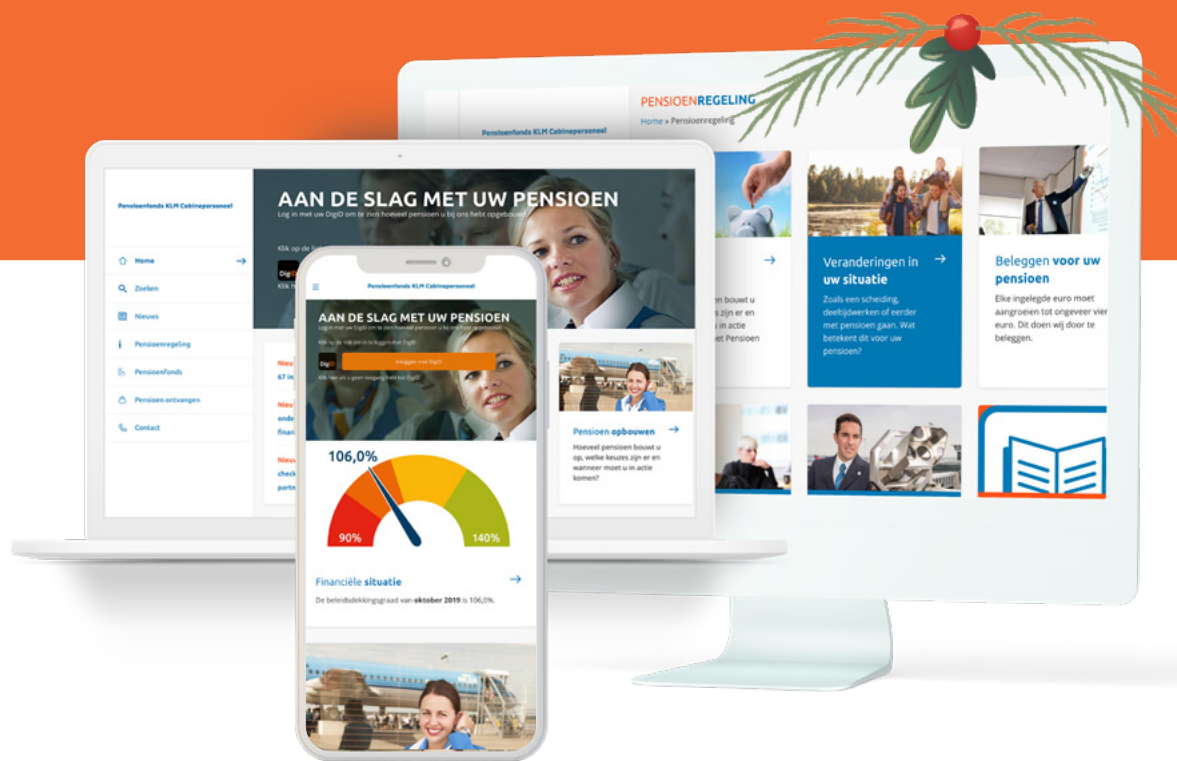
6330
collega's hebben toestemming gegeven om hun NAP na hun overlijden aan hun erfgenamen na te laten

NAP CIJFERS PER 1-1-2020

een heel goed nieuw jaar

Goede voornemens?
Kijk eens naar uw pensioen op
www.klmcabinefonds.nl

COLOFON | Focus verschijnt twee keer per jaar en wordt verstuurd aan deelnemers en pensioengerechtigden van het Pensioenfonds voor Cabinepersoneel van KLM/KLC. Redactie Blue Sky Group B.V., Amstelveen
Redactieadres Redactie Focus, Postbus 123, 1180 AC Amstelveen, E-mail focus@klmcabinefonds.nl
Tekst Blue Sky Group, Bauke ter Braak Fotografie Don Wijns, Yannis Vrettos e.a. Ontwerp en opmaak FRISSEWIND in communicatie en design Druk Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk aan de Amstel

CONTACT | [E pensioenservice@klmcabinefonds.nl](mailto:epensioenservice@klmcabinefonds.nl)
www.facebook.com/klmcabinefonds | www.facebook.com/groups/cabine.pensioenplein
T 020 426 62 30 | WWW.KLMCABINEFONDS.NL

Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel